

ANALIZA INTERVJUJEV ROMSKIH PREBIVALCEV V OBČINI BREŽICE

Brežice, 2021

KAZALO

1	UVOD	3
2	ŽIVLJENJE ROMOV V OBČINI BREŽICE	4
2.1	DEMOGRAFIJA	4
2.2	BIVALNE RAZMERE	6
2.3	VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE	9
2.4	SOCIALNO VARSTVO IN ZAPOSLOVANJE	10
2.5	ZDRAVSTVENO VARSTVO	10
2.6	VARNOST	11
2.7	KULTURA	11
2.8	SODELOVANJE Z OKOLICO	11
2.9	SPLOŠNE POTREBE	12
3	ZAKLJUČEK	12
4	VIRI	14
PRILOGE		
	<i>Priloga A: Vprašalnik za izvajanje vodenega intervjuja</i>	15

1 UVOD

Pred vami so rezultati raziskave o življenju Romov v občini Brežice. Podatki zbrani v okviru intervjujev bodo služili kot podpora pri oblikovanju Strategije o romski tematiki v občini Brežice.

K sodelovanju pri intervjujih so bili povabljeni romski prebivalci, ki prebivajo v Krajevni skupnosti Cerklje ob Krki (romsko naselje Krušče in naselja Zasap, Vinji Vrh, Brvi) in ki prebivajo na ostalih znanih lokacijah po občini Brežice (Ponikve, Brezina, Mali Obrež, Bizeljsko, Čatež ob Savi).

Intervjuji so bili opravljeni s pomočjo anketnega vprašalnika, ki je bil izdelan posebej za ta namen. Intervjuji so potekali na domu intervjuvancev v obdobju september - december 2021.

Odgovori so anonimni in zaupni, zato analiza ne zajema osebnih podatkov. Vključenih je bilo 74 oseb v starostnem razponu 16 – 66 let. V analizo je tako všteti tudi 9 mladoletnih oseb, saj ti v romski kulturi že predstavljajo »odraslo osebo« in s svojim načinom razmišljanja pomembno vplivajo na stanje romske tematike v krajevni skupnosti. Med temi mladoletnimi sta že dve osebi materi in zato prejemnici socialne pomoči ter otroškega dodatka.

V okviru analize oz. intervjujev smo zasledovali področja, ki jih obravnava večina strateških dokumentov s področja romske tematike oziroma prednostnih nalog Nacionalnega programa ukrepov vlade Republike Slovenije za Rome za obdobje 2017–2021. Tako so bila vprašanja usmerjena v pridobivanje podatkov vezanih na demografske podatke, bivalne razmere, stanje na področju vzgoje in izobraževanja, socialnega varstva in zaposlovanja, zdravstvenega varstva, varnosti, kulture, sodelovanja z okolico ter splošne potrebe romskih prebivalcev skupnosti KS Cerklje ob Krki.

Opomniti je potrebno, da smo pri določenih sklopih podatke analizirali ločeno po naselju Krušče in okoliških vaseh. V kolikor ni bilo bistvenega odstopanja oz. je bilo mogoče smiselno podatke združevati se v posameznih poglavjih ni ločevalo podatkov glede na lokacijo bivanja.

2 ŽIVLJENJE ROMOV V OBČINI BREŽICE

V Občini Brežice je evidentirana romska skupnost v **naselju Krušče** v krajevni skupnosti Cerklje ob Krki, posamezni romski pripadniki pa so naseljeni tudi izven naselja, v **okoliških vaseh**, in sicer v naseljih Zasap, Brvi in Vinji vrh. V analizi pa so zajeti tudi romski prebivalci iz **drugih naselij** po občini Brežice, ki so znana Centru za socialno delo Brežice (Ponikve, Brezina, Mali Obrež, Bizeljsko, Čatež ob Savi).

2.1 DEMOGRAFIJA

V prvem delu poročila predstavljamo demografijo romske populacije v KS Cerklje ob Krki, ki je tudi najbolj številčna romska skupnost v občini Brežice in romske populacije iz drugih naselij.

❖ Naselje Krušče

Na podlagi centralnega registra prebivalcev je v naselju Krušče prijavljenih na naslovu Gazice 29, 8263 Cerklje ob Krki (o.p.: edini registrirani naslov v naselju Krušče) 79 prebivalcev, od tega 44 moških in 35 žensk.

Tabela: Pregled strukture prebivalcev naselja Krušče po spolu (CRP)

Spol	Št.
M	44
Ž	35
SK	79

Tabela: Pregled starostne strukture prebivalcev naselja Krušče (CRP)

Starost	Št.
0-5	15
6-14	22
15-30	25
31-40	7
41-60	9
60+	1
SK	79

Starostna struktura naselja nakazuje, da je največ prebivalcev otrok oz. mladostnikov. Le 21,5 % je starejših od 30 let. Podatek nakazuje na kulturno značilnost romskega prebivalstva, to je da so njihove skupnosti po starosti precej mlade, predvsem na račun večjega števila otrok.

Omenjeno dejstvo je možno potrditi tudi na podlagi analize podatkov glede na status evidentiranih v naselju in pa letu prijave. Iz podatkov je razvidno, da je kar 44,3% prebivalcev v naselju pridobilo status prebivalca na osnovi rojstva (avtomatska prijava otroka na naslov staršev) in da se je v zadnjih 10 letih kar 53,2% prebivalec prijavilo na naslovu Gazice 29. Glede na status »priseljen« je možno zaključiti, da so te prijave pretežno na račun rojstva.

Tabela: Pregled prebivalcev naselja Krušče po statusu (CRP)

Status	Št.
Evidence	32
preselitev	12
Rojstvo	35
SK	79

Tabela: Pregled prebivalcev naselja Krušče po letu prijave (CRP)

Leto prijave	Št
pred 1990	7
1991-2000	10
2001-2010	20
2010-2020	42
SK	79

Po opravljeni raziskavi ugotavljamo, da je dejansko stanje drugačno od registra. Pri analizi podatkov je potrebno upoštevati dejstvo, da so Romi nomadsko ljudstvo in zato v romskih skupnostih prihaja do pogostega preseljevanja in posledično do razhajanja podatkov.

Po podatkih pridobljenih na osnovi intervjujev v naselju živi 98 oseb, od tega 50% moških in 50% žensk.

Tabela: Pregled strukture prebivalcev naselja Krušče po spolu

Spol	Št.
M	49
Ž	49
SK	98

Tabela: Pregled starostne strukture romskih prebivalcev naselja Krušče

Starost	Št.
0-5	24
6-14	22
15-30	33
31-40	8
41-60	10
60+	1
SK	98

Starostna struktura naselja nakazuje, da je največ prebivalcev otrok oz. mladostnikov. Le 21,5 % je starejših od 30 let, kar potrjuje že ugotovljeno dejstvo, da je starostna struktura prebivalcev pretežno mlada.

❖ Okoliške vasi

Pojem »okoliške vasi« zajema naselja Zasap, Vinji vrh in Brvi v Krajevni skupnosti Cerklje ob Kkri. Podatki bazirajo izključno na opravljenih intervjujih oziroma na osnovi terenskega dela in niso bili primerjani s Centralnim registrom prebivalstva. Ugotavljamo, da v okoliških naseljih živi 37 pripadnikov romske skupnosti, od tega 54% moških in 45% žensk.

Tabela: Pregled strukture romskih prebivalcev v okoliških naseljih po spolu

Spol	Št.
M	20
Ž	17
SK	37

Tabela: Pregled starostne strukture romskih prebivalcev v okoliških naseljih

Starost	Št.
0-5	8
6-14	6
15-30	14
31-40	2
41-60	7
60+	0
SK	37

Starostna struktura romskega prebivalstva v okoliških naseljih ravno tako nakazuje, da je skupnost precej mlada, saj je le 24,3% starejših od 30 let.

❖ Druga naselja po občini Brežice

Pojem »druga naselja« zajema naselja Ponikve, Brezina, Mali Obrež, Bizeljsko, Čatež ob Savi.

Podatki bazirajo izključno na opravljenih intervjujih oziroma na osnovi terenskega dela in niso bili primerjani s Centralnim registrom prebivalstva. Ugotavljamo, da v okoliških naseljih živi 37 pripadnikov romske skupnosti, od tega 54% moških in 45% žensk.

Tabela: Pregled strukture romskih prebivalcev v okoliških naseljih po spolu

Spol	Št.
M	29
Ž	17
SK	46

Tabela: Pregled starostne strukture romskih prebivalcev v okoliških naseljih

Starost	Št.
0-5	7
6-14	18
15-30	12
31-40	6
41-60	3
60+	0
SK	46

Starostna struktura romskega prebivalstva v okoliških naseljih ravno tako nakazuje, da je skupnost precej mlada, saj je le 24,3% starejših od 30 let.

2.2 BIVALNE RAZMERE

Odlok o občinskem prostorskem načrtu za območje Občine Brežice (Uradni list RS. Št.: 41/19, uradno prečiščeno besedilo – UPB), v petem odstavku 44. člena omenja romsko naselje: » V občini je locirano tudi romsko naselje med lokalnim središčem Cerklje ob Krki in Gazicami (GAZ-03 SSe). Romsko naselje je locirano izven naravne vrednote in ekološko pomembnega območja Krke. Obdaja ga gozd, ki je požarno ogrožen in iz tega vidika tudi varovan. Širše gozdnato območje je požarno ogroženo zaradi skladiščnih prostorov Slovenske vojske v bližini Gazic. Romsko naselje ima urejen dostop do javnega prometnega omrežja in je priklopljeno na javni vodovodni sistem, ki je v upravljanju občine. Romsko naselje še ni priključeno na energetska infrastrukturo in nima urejenega odvajanja odpadnih voda. Za območje se predvideva priključevanje na individualne čistilne naprave. Ker lokacija še ni opredeljena kot območje stavbnih površin, se jo vključi v sanacijo razpršene gradnje.«

Opis naselja Krušče

V naselje Krušče vodi makedamska pot, ki jo je po podatkih KS Cerklje ob Krki potrebno vsako leto urediti (navoz gramoza), saj je območje močvirnato. Na podlagi javno dostopne satelitske fotografije iz sistema PISO je možno razbrati 24 objektov. Cesta predstavlja ločnico med levim delom naselja, ki stoji na stavbnem zemljišču in desnim, ki stoji na kmetijskem zemljišču. Vsi objekti stojijo na zasebnih parcelah in zato lastništvo ni urejeno.

❖ Analiza sklopov vprašanj glede bivalnih razmer v naselju Krušče

V prvem sklopu vprašanj so intervjuvanci odgovarjali na vprašanja glede bivalnih razmer. Glede na odgovore in terenski ogled se v naselju nahaja 15 domovanj: 3x kontejner, 7x zidana hiša, 1x montažna hiša, 4x lesena hiša. Ostali objekti so prazni oz. so pomožni objekti. Vsi stanovalci gospodinjstev so se izjasnili za lastnike teh domovanj. Vsa domovanja so priključena na vodovodni sistem, nobeno pa ni priključeno na električno, internetno ali TV omrežje. Električno energijo 14 domovanj zagotavlja z uporabo agregatov na bencin, eno od teh pa uporablja tudi solarne panele. Večina domovanj je dvosobnih, zidane stavbe so dvoetažne in večsobne, pri vseh je le pritlična etaža primerna za bivanje.

Prebivalci se zavedajo, da niso lastniki parcel na katerih so zgradili domovanje, same stavbe pa smatrajo za svojo lastnino.

Tabela: Pregled podatkov o bivalnih razmerah v naselju Krušče po gospodinjstvih

Gospodinjstvo	Št. oseb	odrasli (nad 31 let)	mladostniki (16-30 let)	otroci (do 15 let)	Opis stanja
1	6	2	2	2	zidana, štiri spalnice, kuhinja, kopalnica
1a	5	0	2	3	*na lokaciji živijo le čez zimo
2	6	0	2	4	kontejner, oblečen v les, soba, kuhinja, kopalnica
3	5	1	1	3	brunarica, obnovljena, ena soba, kuhinja, kopalnica
4	6	1	1	4	brunarica, obnovljena, dve sobni, kuhinja, kopalnica
5	9	2	4	3	zidana, stara 30 let, uporabni dve sobi, kuhinja, kopalnica, garaža
6	3	2	1	0	montažna, dvosobna, kuhinja, kopalnica, vrt
7	6	2	1	3	zidana, stara 30 let, štiri spalnice, dve dnevni sobi, dve kopalnici, kuhinja
8	4	1	1	2	lesena in dozidana, dvosobna, kuhinja, kopalnica
9	6	3	0	3	zidana, v slabem stanju, dvosobno, kopalnica, zunanja kuhinja
9a	6	1	1	4	* družina občasno živi v gospodinjstvu št. 9
10	9	2	3	4	dva kontejnerja v izredno slabem stanju, brez vrat in oken
11	4	2	2	0	zidana, dvosobna, kuhinja kopalnica
12	7	0	2	5	lesena, enosobna, kuhinja, kopalnica
13	5	0	2	3	zidana, dve spalnici, dnevna, kuhinja, kopalnica
14	8	0	6	2	zidana, ena spalnica, kuhinja, kopalnica, v slabem stanju, živijo na relaciji Gazice - Kerinov grm
22	3	0	2	1	kontejner, dozidan, dve spalnici, kuhinja, kopalnica
Skupaj	98	19	33	46	

Slika: Posnetek naselja (levo in sredina: Google zemljevid, desno: PISO)

Legenda: objekt označen z »/« pomeni, da nihče ne biva v njemu oz. je pomožni objekt.

Na osnovi primerjave fotografij, ki sta datumsko različni je razvidno, da se stanje v naselju hitro menjava (npr. streha stavbe 4 ima na levem satelitskem posnetku že novejšo streho).

Na vprašanje »Ali želijo ostati v naselju oz. bi želeli živeti izven naselja?« je večina odgovorila, da se v naselju dobro počutijo, saj je to njihov dom, da pa bi naselje zapustili v kolikor bi jim bilo dodeljeno prebivališče z elektriko. To trditev so podprli člani 9 gospodinjstev od 15-ih (60%).

❖ Bivalne razmere v gospodinjstvih iz okoliških vasi

Vsi romski prebivalci, ki živijo v okoliških vaseh živijo zidanih domovanjih. Priključeni so na vodovodno in električno omrežje, ter imajo po pričanjih urejeno lastništvo objektov.

Tabela: Pregled podatkov o bivalnih razmerah po okoliških vaseh po gospodinjstvih

Gospodinjstvo	Št. oseb	odrasli (nad 31 let)	mladostniki (16-30 let)	otroci (do 15 let)	Opis stanja
17	6	2	2	2	zidana, tri spalnice, kuhinja, kopalnica, dnevna soba
18	7	3	0	4	zidana, tri spalnice, kuhinja, kopalnica, dnevna soba
20	10	2	4	4	lepo urejena, zidana, dve spalnici, kuhinja, dve kopalnici, dnevna soba
21	14	2	7	5	lesena, dozidana, dvosobna, kuhinja, dnevna soba, zunanje stranišče
Skupaj	37	9	13	15	

V pogovorih so navajali, da so do nepremičnine prišli tako, da so si jo kupili ali jim je nepremičnino kupila druga oseba ali pa so jo podedovali (primer neromskega partnerja).

❖ **Bivalne razmere v gospodinjstvih iz drugih naselij**

Vsi romski prebivalci, ki živijo v drugih naseljih živijo v zidanih domovanjih. Priključeni so na vodovodno in električno omrežje, ter imajo po pričanjih urejeno lastništvo objektov.

Tabela: Pregled podatkov o bivalnih razmerah po okoliških vaseh po gospodinjstvih

Gospodinjstvo	Št. oseb	odrasli (nad 31 let)	mladostniki (16-30 let)	otroci (do 15 let)	Opis stanja
Bizeljsko (22)	4	0	2	2	zidana hiša, v najemu, 4 prostori, polna opremljenost, el, voda, wifi, TV
Ponikve (23)	7	2	2	3	zidana, lastnik hiše, 4sobe, 7 oseb, el, voda, TV
Ponikve (24)	6	1		5	zidana, lastnik bivši mož, 6prostorov, 6oseb, el, voda
Čatež (25)	10	2	2	6	zidana, 6 prostorov, el, voda, TV, odkup s soc.transferji
Mali Obrež (26)	2	2			zidana, lastnik hiše, 8 prostorov, el.voda
Mali Obrež (26)	8	1	1	6	sin z družino
Mali Obrež (26)	3		2	1	hči z družino
Brezina (27)	6	1	2	3	zidana, vsi solastniki, 6 prostorov, el.voda
Skupaj	46	9	11	26	

Lastništvo objektov je urejeno, ena družina živi v najemu, preostale družine so v lastnih domovih (npr. odkup preko soc.transferjev) ali so jih pridobili pri ločitvi ali drugih okoliščin.

2.3 VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

Pri vprašanih vezanih na področje vzgoje in izobraževanja ugotavljamo, da je večina intervjuvancev bila vključena v osnovnošolsko izobraževanje, vendar so ga zaključili na različnih stopnjah, kar je razvidno iz sledeče tabele.

Tabela: dosežena stopnja izobrazbe

Starost	Št.oseb	vrtec	0r	1r-3r	4r-6r	7r	8r-9r	SŠ
0-5	39	4						
6-14	46		1	18	22	2	3	
15-30	59			2	18	27	9	3
31-40	16			2	9	2	3	
41-60	20		4	8	3	1	4	
60+	1		1					
SK	181	4	6	30	52	32	19	3

Po pogovorih si samo dve osebi želita pridobiti OŠ izobrazbo od 60 oseb, ki v času svojega šolanja niso zaključile OŠ. Največja ovira za pridobitev izobrazbe predstavlja tema dvema osebama pomanjkanje prevoza. Ostali menijo, da ne potrebujejo osnovnošolske izobrazbe in so za došolanje prestari oziroma se ga ne morejo udeležiti, saj skrbijo za otroke. Samo dve osebi sta preko Ljudske univerze končali OŠ, dve pa sta se udeližili delavnic ZRSZ.

Poročajo, da so oz. so bili njihovi otroci vključeni v OŠ in sodelovanje z OŠ označujejo kot dobro. Le 3 otroci so vključeni v program predšolske vzgoje, dva osebi pa bi otroke vključili v programe predšolske vzgoje. Glavni razlog za prenehanje obiskovanja OŠ svojih otrok starši navajajo predvsem nezainteresiranost otrok za obiskovanje pouka, ključen moment za vključitev otrok v vrtec pa bi bila zaposlitev matere, saj bi zato mati bila odsotna in bi bilo predšolsko varstvo potrebno.

2.4 SOCIALNO VARSTVO IN ZAPOSLOVANJE

Pri področju soc. varstva in zaposlovanja ugotavljamo, da je stopnja zaposlitve med romskimi prebivalci nizka, saj je le 6 oseb zaposlenih, dva pa sta izrazili željo po zaposlitvi. Zaposlitve so pretežno v komunalni, avtomobilski industrij, proizvodnji, navajajo pa tudi javna dela. Preostali intevjuvanci so brezposelni in ne želijo zaposlitve, 1 oseba je invalidsko upokojena, ki je bila po poklicu voznik. Poročajo, da delajo tudi občasno oz. na črno, med temi so samo moški. Dela, ki jih opravljajo pa vključujejo dela na zemlji, košnja, vzdrževanje vinogradov in podobna fizična dela.

Med intervjuvanimi je 71 prejemnikov socialne pomoči od 95 posameznikov nad 16 let starosti, 22 družin od 25 gospodinjstev prejema otroške dodatke, 7 mater prejema starševski dodatek, 6 oseb je zaposlenih ter 1 oseba invalidsko upokojena.

Prihodki	starost 16+	socialna pomoč	%	starševski dodatek	%	plača/pokojnina	%	število gospodinjstev	otroški dodatek	%
KS Cerklje	74	60	81,08	6	8,11	5	6,76	19	17	89,47
Druga naselja	21	11	52,38	1	4,76	2	9,52	6	5	83,33
Skupaj	95	71	74,74	7	7,37	7	7,37	25	22	88,00

Na vprašanje »Kaj ste lansko leto kupili oz. za katere stvari porabite denar?« so običajno odgovori za osnovne življenjske potrebščine, največji strošek, ki je izpostavljen je tudi bencin, ki ga potrebujejo za delovanje agregata, nato so omenjali hrano, obleke, plenice.

2.5 ZDRAVSTVENO VARSTVO

V sklopu zdravstvenega varstva nas je predvsem zanimalo ali imajo izbranega osebnega zdravnika, pediatra, imajo zdravstveno kartico, kako ravnajo, ko potrebujejo zdravniško pomoč.

Od vprašanih samo 8 nima osebnega zdravnika, en otrok pa še nima izbranega pediatra. Vsi, razen ene osebe, imajo kartico zdravstvenega zavarovanja in pomoč poiščejo na urgenci ali pa se naročijo na pregled pri osebnem zdravniku v Zdravstvenem domu. Iz pogovora je moč razbrati, da intervjuvanci nimajo težav z zdravstveno oskrbo.

Na vprašanje »Ali ste se udeležili preventivnih delavnic in kaj ste pridobili?« so vsi odgovorili, da se niso udeleževali preventivnih delavnic (npr. šole za starše), matere so poročale, da šole za starše ali pomoči patronažne sestre načeloma ne potrebujejo, saj znanje o oskrbi otroka pridobijo od starejših sorodnic.

2.6 VARNOST

Vsi vprašani se v svojem okolju počuti varno, med najpogostejše težave, ki se pojavljajo v naselju Krušče sodijo zabave, glasna glasba, prepiri z romskimi sosedi, alkohol in motenje miru. Omenjene težave najpogosteje rešujejo s pogovorom ali pokličejo policijo.

Na vprašanje »Kako bi se v naselju počutili bolj varne?« niso podajali konkretnih predlogov, saj navajajo, da nimajo pripomb na varnost v naselju, da se v naselju dobro počutijo, saj je to njihov dom, da pa bi naselje zapustili v kolikor bi jim bilo dodeljeno prebivališče z elektriko. To trditev so podprli člani 9 gospodinjstev (od 15).

Stališče v drugih naseljih, kjer načeloma živijo posamezne manjše romske skupine, je, da se počutijo varne, da ni težav, nimajo pretiranega stika s krajani, nekateri pa izražajo, da si želijo, da bi bili sprejeti med občani.

2.7 KULTURA

V sklopu kulture nas je predvsem zanimalo družbeno in kulturno udejstvovanje. Na podlagi podatkov iz sklopa »varnost« lahko zaključimo, da imajo radi glasbo in zabave, vendar tovrstne dogodke ne smatrajo za kulturne vsebine in zato vsi vprašani v naselju trdijo, da ne potekajo nikakršne kulturne vsebine, so pa vsi vprašani izrazili željo po tovrstnih dogodkih v naselju. Dve družini iz naselja se občasno udeležujeta glasbenih koncertov v KS Cerklje ob Krki, ostali navajajo, da se ne udeležujejo kulturnih vsebin v šoli ali KS.

Pohvalili so obiske predstavnikov Romske zveze Slovenije v naselju avgusta 2021 in si želijo več tovrstnih vsebin v naselju.

Na vprašanje »Kakšnih kulturnih vsebin si želite?« so običajno odgovorili: proslava ob svetovnem dnevu Romov in romskega jezika, zdravstvene vsebine, ustvarjalne delavnice za otroke.

Stanje po drugih naseljih je malenkost drugačno, saj navajajo, da organizirajo le lastne roj.dnevne zabave, da se ne udeležujejo kulturnih dogodkov, da nimajo potrebe po tovrstni dejavnosti in zato tudi ne podajo predlogov.

2.8 SODELOVANJE Z OKOLICO

Vsi vprašani menijo, da imajo dobre odnose s prebivalci KS Cerklje ob Krki. Razlogi za to so: so člani lokalnih društev (lovska zveza), imajo neromske prijatelje, poznajo ljudi ter ljudje poznajo njih. Kot napogostejše težave v KS izpostavljajo negativen odnos posameznikov do Romov (o.p. izpostavljajo tri posameznike). Tovrstno prepričanje je možno zaslediti v 6 gospodinjstvih od 19-ih (31,5%). Navjajo, da se te težave zmanjšujejo oz. da so bile v preteklosti bolj pogoste. Vsi vprašani so izpostavili, da jim je pogosto onemogočeno kopanje na Krki. Težave običajno rešujejo tako, da pokličejo policijo.

Na vprašanje »Kako bi se v KS počutili bolj sprejete?« je iz odgovorov možno zaključiti, da Romi ne zaznavajo težav s sprejetostjo v krajevni skupnosti.

Stališče v drugih naseljih, kjer načeloma živijo posamezne manjše romske skupine, je, da se počutijo varne, da nimajo težav, vendar pa, da so bolj izolirani oz. se ne vključujejo toliko v okolico. Nekateri navajajo, da si želijo biti sprejeti med krajanji, nihče pa nima predloga na kakšen način to doseči. Sodelovanje s CSD in šolami je dobro, z ostalimi institucijami skorajda nimajo opravka.

2.9 SPLOŠNE POTREBE

Ob koncu intervjuja so imeli udeleženci možnost odprto spregovoriti o potrebah, ki jih potrebujejo za kakovostno življenje. Odgovori so se pretežno navezovali na željo, da imajo v naselju urejen priklop na elektriko (vsi iz naselja Krušče), saj bi jim to omogočilo priklop bele tehnike in s tem lažje vsakodnevno življenje (npr. v preteklosti so že bili požari zaradi prižiganja sveč).

Dva vprašana sta pojasnila, da bi zaradi svojega zdravstvenega stanja (doplačevanje zdravil) potrebovala več finančnih sredstev. Več finančnih sredstev pa bi potrebovali tudi za pohištvo oz. opremo bivališč (npr. nimajo postelj, spijo na jogijih), dve osebi bi bili pripravljene odkupiti zemljišče na katerem stoji njihovo domovanje. Ti dve osebi sta iz naselja Krušče in iz različnih gospodinjstev ter sta redno zaposleni.

Stališče v drugih naseljih, je usmerjeno v pridobitev pohištva, da ne spijo na tleh na jogijih, saj imajo v domovih urejen priklop na elektriko, ena družina, ki živi v najemu in živijo izključno na račun plače, si želi imeti lasten doma.

3 ZAKLJUČEK

Z izvedbo intervjuja med romskimi prebivalci v KS Cerklje ob Krki in drugih naseljih smo želeli ugotoviti kakšen je njihov način življenja, kaj dojemajo kot najbolj pereče probleme in spoznati morebitne ukrepe za izboljšanje situacije na področju romske tematike. Cilj analize je bil tudi pridobiti vpogled v razlike med romsko populacijo, ki živi v naselju in tistimi posameznimi družinami, ki živijo izven naselja.

Ključne ugotovitve so:

- Populacija je mlada z velikim številom otrok;
- Naselje Krušče je čisto in urejeno in večina jih živi v skromnih bivalnih razmerah, kjer imajo na voljo za bivanje le dele stavbe. Preostali deli stavbe so za bivanje neprimerni. To je tudi vzrok pogostih preseljevanj med letom glede na letni čas;
- Romi izven naselja pretežno bivajo v zidanih objektih, ki so komunalno opremljeni in imajo dostop do elektrike;
- Šolo obiskujejo dokaj redno do 16. leta starosti. Osnovno šolo prenehajo obiskovati praviloma po opravljeni osnovnošolski obveznosti, t. j. po devetih (včasih osmih) letih šolanja. V tem času učenci navadno obiskujejo 6. ali 7. razred, kar je posledica ponavljanja posameznih razredov;
- Poznavanje jezika je med otroci slabo. Ob vključitvi v šolo otroci slabo govorijo slovenski jezik;

- Večina jih nima končane osnovnošolske izobrazbe in si je tudi ne želijo pridobiti. Med starejšo populacijo imajo osnovno šolo zaključeni, tisti, ki so jo dokončali preko Ljudske univerze (2 osebi) ali redno (2 osebi). Med mlajšo populacijo ima devetletko zaključeno precej več oseb (11 oseb), kar nakazuje na pozitivne premike na področju izobraževanja. Spodbudno je tudi dejstvo, da tri osebe obiskujejo srednjo šolo. Posamezniki sporočajo, da se jim osnovna šola ne zdi potrebna, so za dokončanje prestari oziroma ne vidijo korelacije med šolo in zaposlitvijo.
- Redki posamezniki so redno zaposleni (5 oseb), medtem ko jih nekaj več dela ali so občasno delali na črno (7 oseb). Ženske poročajo, da zaposlitev ne želijo, saj skrbijo za otroke. Primeri, v katerih bi posameznice želele delati so pogojeni z obiskom otrok v vrtcu. Ena posameznica je tudi sporočila, da bi raje delala na črno, kakor bila zaposlena redno.
- V večini imajo urejene prihodke preko socialnih transferjev, in sicer prejema socialno pomoč, otroške dodatke, matere pa še dodatek za starševsko varstvo.
- Večina prebivalcev se v naselju počuti dobro, varno. Ne občutijo strahu in se ne bojijo za življenje. Prebivalci sporočajo, da je življenje v naselju dobro, da pa kakovost življenja trpi najbolj zaradi odsotnosti električne napeljave. Matere sporočajo, da perejo na roke. Družine se kopajo tako, da vodo grejejo v loncih. V zimskem času in ponoči svetijo s svečami ali svetilkami. Pred leti je ravno zaradi nesreče s svečo pogorelo domovanje eni družini. To, pravijo, da jim otežuje skrb za otroke, čeprav na njih ni zaznati, da bi bili načisti ali neurejeni. Večina tistih, ki bi imela željo zapustiti naselje, bi to storila, če bi jim bilo dodeljeno bivališče drugje. Dve osebi, ki sta tudi zaposleni, sta med pogovori omenjali možnost odkupa zemljišč, na katerih stojijo njihova domovanja. Ostali prebivalci so omenjali prakso sosednje občine Krško, pri reševanju vprašanja legalizacije.
- Odnose v KS smatrajo za dobre. V sami krajevni skupnosti se ne počutijo ogroženi, izpostavljajo pa posameznike, ki s svojim odnosom kažejo nesprejemanje romske populacije. Najpogosteje čutijo, da jih okolica zavrača, kadar se jim prepove kopanje na kopališčih ob Krki. Omenjajo tudi, da so v preteklosti pogosteje slišali zmerljivko »cigan«, kakor sedaj.
- Anketirani poročajo, da se ne udeležujejo kulturnih in drugih prireditev. Po pogovorih je možno razbrati, da jim tovrstni dogodki ne predstavljajo vrednote. Želijo pa si dogodkov v naselju, bodisi praznovanj od romskih praznikov, bodisi delavnic za otroke in odrasle.
- Možno je zaznati razkol med S in J delom naselja. To je tudi poglobitni razlog za oteženo komunikacijo s prebivalci naselja, za sprejemanje skupnih dogovorov ali izvajanje skupnih akcij. Spori med deloma naselja se kažejo v sosedskih prepirih (moti jih glasna glasba, zabave, alkohol), ob katerih občasno pokličejo tudi policijo. Prepiri iz naselja se pogosto prenašajo v šolo, tako otroci v šoli dokončajo prepire, začete med starši v naselju.
- Vsi prebivalci naselja so mnenja, da potrebujejo priklop na električno omrežje, to tudi vidijo kod največjo prioriteto. Posamezniki sporočajo, da jim socialna podpora ne zadošča za kakovostno življenje predvsem zaradi zdravstvenih obolenj.
- Pri analizi med prebivalci naselja Krušče in romskimi prebivalci po okoliških vaseh oziroma drugih naseljih po občini Brežice ni možno zaznati razlike pri ključnih odgovorih. Opažamo, da ne prihaja do bistvenih razlik na področju vzgoje in izobraževanja, socialnega varstva in zaposlovanja, kulture in varnosti. Največje razlike se kažejo na področju:

Področje	Romi v naselju	Romi izven naselja
Bivalne razmere	Neurejena lastništva, slabe bivalne razmere, ni priklopa na elektriko, slaba opremljenost bivalnih prostorov, določeni brez kopalnice	Zidane hiše, ki so komunalno opremljene s priklopom na elektriko
Stroški	Bencin za agregat, obleke, os.življ.potrebščine	položnice, os.življ.potrebščine
Potrebe	Elektrika	Lasten dom, pohištvo

4 VIRI

- Nacionalni program ukrepov vlade Republike Slovenije za Rome za obdobje 2017-2021

https://www.gov.si/assets/vladne-sluzbe/UN/Dokumenti-Romi/65d892da3a/NPUR_2017_2021.pdf

- Urad vlade za narodnost

<https://www.gov.si/drzavni-organi/vladne-sluzbe/urad-vlade-za-narodnosti teme-in-projekti-urada-vlade-za-narodnosti/>

- Centralni register prebivalstva (podatki pridobljeni od naročnika)
- Google zemljevid
- PISO – Prostorski informacijski sistem občin

PRILOGA A: VPRAŠALNIK ZA IZVAJANJE VODENEGA INTERVJUJA

Ime in Priimek	
Datum rojstva	
Datum in ura intervjuja	
DEMOGRAFSKI PODATKI ENEGA GOSTINJSTVA	
Koliko je moških/žensk/otrok	
Starost otrok	
BIVALNE RAZMERE	
Kdo je lastnik stavbe	
Iz kakšnega materiala je stavba	
Kolko prostorov je v stavbi	
Koliko oseb prebiva v stavbi	
Ali je stavba opremljena z:	a) Električno b) Vodo c) Internet d) TV
Ali želijo ostati v naselju ali bi želeli živeti izven naselja	Da/ne Zakaj?
VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE	
Dosežena izobrazba	
Ali želite nadaljevati izobraževanje (v primeru nedokončane; pojasni)	
Ali se udeležujete programov Ljudske univerze, ZRSZ, itd. (pojasni)	
Ali vaši otroci obiskujejo šolo (pojasni)	

Kako sodelujete s šolo (roditeljski, govorilne, potrebščine, izostanki)	
Ali vaši otroci obiskujejo vrtec (pojasni)	
Kako sodelujete z vrtcem	
SOC. VARSTVO IN ZAPOSLOVANJE	
Ste zaposleni	
Ali bi želeli biti zaposleni (če niso, vprašaj področje)	
Ali delate občasno (na črno)	
Ali ste prejemnik denarne socialne pomoči	
Ali prejimate otroški dodatek	
Ali prejimate starševski dodatek (mame)	
Kaj ste lansko leto kupili, za katere stvari je šel lansko leto denar.	
ZDRAVSTVENO VARSTVO	
Ali imate izbranega osebnega zdravnika	
Ali imate izbranega pediatra	
Ali imate kartico zdravstvenega zavarovanja	
Kam greste k zdravniku, ko potrebujete pomoč? Kako ste reševali situacijo?	
A ste že bili na kakšni preventivni delavnici (npr. Šola za starše), kako je bilo, kaj ste pridobili?	
VARNOST	
Ali se v naselju počutite varni	
Katere težave se najpogosteje pojavljajo v naselju	

Kako rešujete težave	
Kako bi se bi naselju počutili bolj varne	
KULTURA oz. SKUPNOSTNO	
Ali v naselju organizirate dogodke (kakšne)	
Ali se udeležujete kulturnih dogodkov (katerih, kje, veselice, koncerti, šolske prireditve, ipd.)	
Kakšnih kulturnih vsebin si želite (v naselju, izven, delavnice, ipd)	
Kako je na splošno živeti v naselju?	
SODELOVANJE Z OKOLICO	
Kakšen odnos imate s prebivalci KS CoK (opiši)	
Zakaj tu radi živite oz. zakaj ne	
Katere težave se najpogosteje pojavljajo v KS	
Kako rešujete težave	
Kako bi se v KS počutili bolj varne/sprejete	
Kakšne odnose imate z institucijami (npr. Policija, CSD....)	
POTREBE	
Kakšne so vaše potrebe? Kaj potrebujete za kakovostno življenje? Česa si želite?	